

Az orvosegyetemek feladatairól

Rektori értekezlet
Dobogókőn

Az Orvostudományi Egyetemek egészségpolitikai, káderpolitikai valamint tudományos és gazdasági feladatairól tanácskoztak 1974. december 4-5-én a dobogókői Nimród szállóban az egészségügyi Minisztérium vezető munkatársai, valamint az egészségügyi felsőoktatási intézmények vezetői. A tanácskozáson a Szegedi Orvostudományi Egyetemet a Rektori Tanács — élén dr. Szontágh Ferenc rektorral — képviselte. A kétnapos konferencia eseményeiről dr. Kulka Frigyes klinikai rektorhelyettes interjú keretében tájékoztatta lapunkat. A professzor egyébirányú elfoglaltsága miatt beszélgetésünk az időre járszott sakkpartihoz hasonlóan. Haladéktalanul nyomtam le tehát a képzésbeli sakkóra billentyűjét, azaz tettem fel az első kérdést.

Kölcsönös tájékoztatás

— Mi tette szükségessé, illetve miért nevezhető úttörő jellegűnek a dobogókői tanácskozást?

— Egy felismerés, pontosabban az a tény, hogy szerte a világon napirenden levő kérdés az egészségügyi szervezeti-irányítási problémája. Ezen belül is speciális helyzetűek az orvosegyetemek, amelyek a legtöbb országban kettős, illetve hármas irányítás alatt állnak. Bár hazánkban 1951. óta egységes az irányítás, mégis szükség van — az egyetem sokrétű feladata miatt — további integrációra. Ilyen szempontból tekinthető úttörő jellegűnek ez a tanácskozás, hiszen első ízben fordult elő, hogy a felismerés nyomán találkoztak az illetékesek. A két nap alatt a résztvevők tájékozódhattak az egészségügyi helyzetéről, valamint a feladatokról. Megismerhették a negyedik ötéves terv egészségügyi vonatkozású feladatainak teljesítését, az ötödik ötéves terv perspektíváit és ezen túlmenően bepillantást nyerhettek a négy orvosegyetem sajátos, regionális vonatkozású s egyetemekenként változó problémáiba.

— Milyen fő témák köré csoportosítható a konferencia tárgyalási anyaga?

— Számtalan rész kérdés mellett négy fő témát lehet megjelölni: 1. Az egyetemek szerepe az országos gyógyító-megelőző hálózatban. 2. Az orvosképzés és a továbbképzés kérdése. 3. Az egyetemeken folyó személyzeti

munka. 4. Az egyetemek szerepe a tudományos kutatásban.

— Hallhatnánk bővebben az egyetemek szerepéről az országos gyógyító-megelőző hálózatban, valamint az orvosképzés és továbbképzés kérdéseiről?

A csongrádi modell

— Nos, nézzük sorjában! Ami az egyetemek szerepét illeti, a gyógyító munkában, a helyzet elmentmondásos, mert bár az egyetemek működtetik a legtöbb helyen a munka, anyag- és személyigényes specialitásokat, amelyek meghatározói az illető terület gyógyító tevékenységének, mégis mindössze 8600-9000 kórházi ágy főfőtt rendelkeznek, ami az összkórházi ágy 10-12 százalékát teszi ki. Hiba az is, hogy a legtöbb helyen nincs szervezeti kapcsolat a tanácsai irányítású egészségügyi intézmények és a klinikák között, amiből sok nehézség adódik. Érdekesként említem, hogy az országos érdeklődés egyre inkább az úgynevezett csongrádi modell felé irányul. A SZOTE klinikái és a megye egészségügyi intézményei között ugyanis 1974. április 1. óta újszerű kapcsolat alakult ki, amely a jelek szerint példaként fog szolgálni a többi egyetemnek is. A következő évek fontos feladata tehát az integrálás végrehajtása az egészségügyön belül, amelynek elsődleges célja a minél színvonalasabb betegellátás. Az egyetemre hárul — a mindennapos feladatok mellett — sok országosan kiemelt feladat végrehajtása is, így a szívsebészet, a műveseprogram és transzplantáció, az izotópok orvosi alkalmazásának kidolgozása, alkalmazása és továbbfejlesztése, a számítástechnika alkalmazása az orvostudományban, hogy csak a legfontosabbakat említsék. Ezek végrehajtása az imént már említett helyhiány miatt csak nagy erőfeszítések árán sikerül. Gondoljunk csak arra, hogy miközben városunk lakossága az elmúlt negyedszázad alatt csaknem megkétszereződött, a kórházi ágyak száma alig emelkedett, sok hiányszakmában nincs, vagy csak jelentéktelen ágyszám áll rendelkezésre, s így miközben a mindennapos betegellátás mennyiségi és minőségi feladataival birkózunk, olyan országosan kiemelt gyógyítási feladatokat kell ellátunk, amelyeknek vonzási köre még

Dél-magyarország határait meghaladják.

A jövő útja: gyakorlatiasabb képzés

— Az orvosképzés nehézségeiről és ma még fellelhető paradoxonjairól csupán annyit: az egyetemeknek ismerniük kell az ország orvosigényét, az orvostovábbképzőnek pedig a szakorvos igényt. Kétségtelen tény, hogy a jövőben nagyobb gondot kell fordítani a gyakorlati képzésre, az általános orvosi gyakorlatban szükséges elemek elsajátítására. Emellett az irányítással is többet kell törődni. Paradox helyzet, hogy miközben mintegy 2000 üres orvosi állás van az országban, csaknem ugyanennyi fiatal orvosnak nincs végleges állása, helyettesít, vagy — szerencsére ez ritka — nem végez orvosi munkát. E tekintetben sokat tehetnek az illetékes tanácsok is a megfelelő körülmények megteremtésével. Az egyetemeknek kiemelt szerepük van a szakorvosok képzésében, ugyanis az egyetemeknek kell biztosítaniuk a specialiták ki- és rendszeres továbbképzését, hogy ily módon valamennyi megyei kórházban minden specialitás képviselve legyen. Ezért a konferencián sokan nem értették egyet azon rendelkezéssel, amely megnevezte az 1974-ben végzett fiatal orvosoknak az egyetemen való maradását.

A sűrűsödő telefonhívások valamint a professzori ajtón elhangzott kopogások jelezte: matthálóba kerültem, mégpedig az idő matthálója. Egy búcsúkérdést azért megkockáztattam.

— Ismertetné a konferencia további témáinak távirati stílusú, lényegretörő összefoglalóját?

— A személyzeti munkát illetően dr. Lukács Jenő, az Egészségügyi Minisztérium főosztályvezetője a vezetői hármaskövetelmény szem előtt tartására, valamint a határidős rendeletek helyes alkalmazására és az Orvosi Rendtartás követeltes végrehajtására hívta fel a vezetők figyelmét. A tudományos munkával kapcsolatban követelményként hangozt el: törekedni kell a komplex, interdiszciplináris kutatásokra, amelyekbe — a lehetőségekhez képest — be kell vonni a társegyetemeket, valamint az akadémiai kutatóintézeteket.

THEKES ISTVÁN

SZEGEDI

4 Egyetem hireiből

PORTUGÁL ÚJSÁGÍRÓK A BTK-N

Januárban a MUOSZ vendégeként portugál újságírók küldöttség járt hazánkban. A delegáció — amelynek tagja volt a Portugál Kommunista Párt Központi Bizottsága lapjának, az „Avante”-nak szerkesztője, a „Diario de Lisboa”, a „Diaria de Noticias” és a „Diario Popular” című lapok haladó szellemű vezető újságírói — látogatást tett a József Attila Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán.

KUTATÁSI EGYÜTTMŰKÖDÉS

A JATE Növényélettani Tanszéke és az Osztrák Reaktorcentrum Mezőgazdasági Intézete között a közelmúltban tudományos együttműködés kezdődött. A megállapodás értelmében a két intézmény izotópok alkalmazásával közösen vizsgálja különböző peszticidek kultúrnövények tápanyagfelvételére és anyagcseréjére kifejtett hatását. A környezetvédelmi szempontból is fontos vizsgálatokat, amik során szakemberek kölcsönös cserélővizsgálataira és konzultációira is sor kerül, részben Szegeden, részben Seibersdorfban, az Osztrák Reaktorcentrum biológiai laboratóriumában végzik.

AKADÉMIAI DÍJASOK

A JATE Kísérleti Fizikai Intézetének három dolgozója — dr. Kozma László docens, dr. Rácz Béla és Bor Zoltán tudományos munkatársak — akadémiai díjban részesült az elmúlt esztendőben. Ugyancsak akadémiai díjat nyert tudományos munkássága elismeréseként: dr. Gábor Miklós docens, a Gyógyszerhatástani Intézet mb tanszékvezetője, dr. Lázár György a Körélettani Intézet docense, dr. Faredin Imre, az I. sz. Belgyógyászati Klinika docense és Tóth István az I. sz. Belgyógyászati Klinika vegyészéje valamint dr. Jakobovits Antal a Szülészeti és Nőgyógyászati klinika adjunktusa.

DIÁKELŐADÓK

A Novi Sadi egyetem meghívására a Szervetlen Kémiai Tudományos Diákkör két tagja — Tombác Imre V. éves vegyész és Nagy László V. éves kémiafizika szakos hallgató — előadást tartott a közelmúltban a III. Jugoszláv Kémiai Diákköri Konferencián.

SZOVJET VENDEG

D. E. Rosental professzor, a Moszkvai Állami Lomonosov Egyetem tanára decemberben látogatást tett a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola Orosz nyelv és irodalom tanszékén, s előadást tartott „A mai orosz nyelv stilisztikai kérdései”-ről.

ACTA

ANGOL NYELVEN

Az Acta Geographica közelmúltban megjelent, 1974. évi 2. füzeté angol nyelven közli Kraljko Gyula—Abonyi Gyuláné—Döbrönte Zoltánné és Mészáros Rezső „A Dél-Alföld gazdasági mikroövezetei” című tanulmányát. A dolgozat elméletileg és módszertanilag is új a gazdasági földrajztudományban. A szerzők a gazdasági közterületek eddig nem járt tématerületén, a mikroövezetek szintjén elemzik a gazdasági térbeli folyamatokat, s a Dél-Alföld példáján keresztül tudományosan rendszerezett ismeretek alapján mutatják be a területi munkamegosztás legkisebb komplex térbeli egységének legáltalánosabb jellemzőit. A dolgozat a gazdaságban lejátszó térbeli mozgásfolyamatokat teljes taxonómiai rendszerbe helyezi, jellemzi a gazdasági közterület hierarchiájában a mikroövezetek helyét. Elemzi a térbeli mozgásfolyamatok tartós tendenciáit, amik a kialakított mikroövezetek dinamikus térstruktúrájának reális elemeit képezik.

Az Acta közli Tóth József vonzásköri kutatásainak eredményét és Péntes Istvánnak a szabadpiaci felhozatalról készített tanulmányát is.

Bölcsész és technika?!

Az egyetemi oktatás korszerűsítésének is egyik lehetősége a hasznos technikai segédeszközök alkalmazása. Ezek a hallgatók szempontjából most a tanulás hatékonyságának növelésére szolgálnak, később a tanítást segítik, ezért meg kell tanulni bánni ezekkel a masinákkal. (Gyakorló tanításom során magam is hallottam efféle sóhajt: „Jaj, csak írásvetítőtől ne találkozzam!” Sajnos nem túlzás ez a félelem a technikai eszközöktől, amelyek a „leégés” veszélyét rejtik a tanárjelöltek, különösképpen a bölcsészek, s főleg a lányok körében az órák folyamán.)

Ebből kiindulva kérdésünk most az, mi a helyzet a Bölcsészettudományi Karon az oktatási segédeszközök felhasználását illetően. 1973-ban létrejött egy bizottság, amely az oktatás korszerűsítésének ügyét tartja kezében. Az Oktatástechnikai és Módszertani Bizottságban, melynek elnöke dr. Neményi Kázmér, minden tanszék képviselteti magát egy oktatóval. A bizottság megalakítása jelzi, hogy az MSZMP KB oktatáspolitikai határozata inspirációjának hatására a kari pártszervezet nagy fontosságot tulajdonít az oktatás technikai korszerűsítésének is.

Megállapítható, hogy az utóbbi egy-két évben előrehaladás történt e téren, bár a vizsgált hallgatók helytállását vizsgáló bizottság jelentése azt bizonyítja, hogy a korszerű segédeszközök alkalmazása még korántsem kielégítő a bölcsészkaron. Ha az oktatástechnikai felszereltsége nem kielégítő, vagy ami még rosszabb: a meglévő eszközöket nem használják, nem lehet csodálkozni, ha az ilyen környezetből kikerülő tanárjelölt megijed a középiskola jól felszerelt nyelvi laboratóriumában. A középiskolák legtöbbje jól felszerelt ka-

binetrendszerre törekszik — s gyakorló iskoláknak feltétlenül követni kell őket, s a felsőoktatási intézményeknek is ajánlatos felzárkózni. Minden hallgatónak meg kell tanulnia legalább a magnók, írás- és diavetítők, lemezjátszók magabiztos használatát, jóllehet a történelem, a magyar és az idegen nyelvek tanárainak legfőbb segédeszköze még jó ideig a könyv marad. (A természettudományok tanításának elengedhetetlen segítőt a különböző technikai eszközök, egyszerűbb és bonyolultabb berendezések, ezért az eszközellátottsági szintjük már magasabb, mint a humán képzésben, oktatásban, ahol ezek az eszközök „csak” színesítik a tanítást, s bizonyos feladatok megoldását könnyebbé teszik.)

Az Oktatástechnikai és Módszertani Bizottság kari munkatervi feladatként felmérte a jelenlegi helyzetet és ennek alapján javaslatokat dolgozott ki a korszerű oktatási eszközök fokozottabb alkalmazására. Megállapították, hogy valamennyi tanszék rendelkezik egy vagy több lemezjátszóval, magnetofonnal stb., s az oktatók több kevesebb rendszerességgel használják is ezeket, ha vannak megfelelő filmek, dia-sorozatok, nyelvi programok. A jelenleg beszerezhető programok nem alkalmasak a magasabb szintű nyelvtanításra, tehát házilag előkészített anyagokat kell az oktatóknak felhasználni. Ezeknek elkészítése azonban rengeteg munkát igényel. Gátolja továbbá az oktatási eszközök intenzívebb használatát a helyiség-hiány. (Ezen segít valamennyest az, hogy az Ady tért épület bizonyos kis része a biológusok kiköltözése nyomán a bölcsészkar számára felszabadul.) A kari pártszervezet javaslatára a kar vezetősége elhatározta,

hogy szaktantermeket hoznak létre, ahol valamennyi, egy tanszék által használt oktatási eszköz megtalálható; felra szerelve, beépítve, használat után elzárhatók, van vetítővászon, sötétítő berendezés, szekrények a magnószalagok, filmek stb. tárolására. Az 1975-ös költségvetés én első felében az angol szaktanterem, a második felében az orosz szaktanterem készül el. Szeptembertől használható lesz a nyelvi laboratórium, amelynek szerkezeteit az egyetem központilag szerelteti fel. A mintegy kétfélmillió forint értékű berendezés komplett nyelvi laborot képez, vezérlőasztallal, magnókkal, fülhallgatókkal, vetítőtálcával. A labor nyelv- és stílusgyakorlatok tartására alkalmas, jelenleg 16 személynek biztosít helyet, később 24-nek. A nyelvi laborban megvalósítható az úgynevezett szabad rendszer a felsőbb évfolyamok hallgatói számára. A „szabad rendszer”-ben dolgozó diák nem igényli az oktató jelenlétét, önállóan dolgozik; például fonetikai gyakorlatot végez, vagy szemléltető anyagot állít össze, alkalmasint egy technikus segítségét veheti igénybe.

Az Oktatástechnikai és Módszertani Bizottság javasolja továbbá, hogy az idegen nyelvi tanszékek egy-egy oktatója vegyen részt az OPI által rendezett „Modern oktatási eszközök az oktatásban” című tanfolyamon; hogy a tanszékek olyan technikai eszközöket vásároljanak, amelyek egy leendő szaktanteremben felhasználhatók, drágább gépeket a szakcsoportok közösen vegyenek; hogy a szakszeminaryumok kiépítéséig a módszertani órákon a hallgatók készüljenek fel az oktatási eszközök használatára.

Két kép a vizsgaidőszak legeslegelejéről. Decemberben a SZOTE ünnepeként művészeti csoportjai, köztük a táncosok az aud. max.-ban, a JATE énekkarosa a aulában „tréningeztek” nagy sikerű bemutatókkal. — Hogy a vizsgákra gyűjtötték-e előre a sikerélményt, vagy a jövő évi feszítváira; az lapzártakor részben még a jövő irtka. (Fotók: G. Bárdos és Ruszkai)

TANULMÁNYÚT

Szotor Jerzy, a lodzi egyetem alkalmazott gyógyszerészeti intézetének adjunktusa háromnapos tanulmányúton vett részt a SZOTE Gyógyszerészeti Intézetében. Ezen idő alatt eredményesen működött közre az intézet egyik munkacsoportjának kutatómunkájában, megismerkedett a Gyógyszerészettudományi Kar és az intézet oktató-nevelő tevékenységével és tudományos munkájával.

FOGADÁS

JUTALMAZÁS

A kosárlabda NB II. keleti csoportjában az 1975-ös bajnoki évben első helyezést elért női csapatot a Juhász Gyula Tanárképző Főiskola főigazgatója január elején házi ünnepségen látta vendégül. A bajnokságot nyert hallgatók tiszteletére adott fogadáson a kupa és az érme mellett a főiskola jutalmait is átadták a kosárlabdázó lányoknak és edzőjüknek.